

● **verdandi**

HEDERS

FÖRTRYCK

**Verdandi – en kraft
i arbetet mot
diskriminering,
hot och våld
i hederns namn**

Många felaktigheter och ibland ren rasism florerar när man diskuterar hedersvåld. Ofta beror det på okunnighet eller försök att kidnappa frågan för att gynna egna intressen.

Hedersvåld handlar om makt och kontroll av kvinnor och kvinnors sexualitet och reproduktion.

Hedersvåld utövas inte av alla som kommer från ett visst land eller som utövar en viss religion. Det är viktigt att komma ihåg.

Arbetet mot hedersvåld har pågått under lång tid. Och en profilperson som inte går att gå förbi när man pratar om hedersvåld är Fadime Sahindal. Fadime Sahindahl var en ung samhällsdebattör och människorättsaktivist som tog strid mot hedersförtrycket. Fadime berättade sin egen historia i media för att öppna människors ögon för våldet och för att hjälpa andra utsatta. I SVTs samhällsprogram Striptease som visades den 6 maj 1998 berättade Fadime om sin rädsla för familjens hot och våld. I inledningen till programmet är hon på väg till rättegången där hennes far och bror är åtalade för olaga hot mot henne. Senare fick brodern ett fängelsestraff för att ha utsatt Fadime för grov miss-handel.

Fadimes liv fick ett fruktansvärt tragiskt slut då hon sköts till döds av sin far den 21 januari 2002. Fadern dömdes för mordet till livstids fängelsestraff och släpptes ut från fängelset 2018.

”Ta väl hand om min berättelse”, sa Fadime i samband med att hon höll tal i riksdagen några månader före sin död. ”Jag berättar för att hjälpa flickor som kommer efter mig och som är i samma situation.”

Komplext och känsloladdat

Många felaktigheter och ibland ren rasism florerar när man diskuterar hedersvåld. Ofta beror det på okunnighet eller försök att kidnappa frågan för att gynna egna intressen. Hedersvåld handlar om makt och kontroll av kvinnor och kvinnors sexualitet och reproduktion. Hedersvåld utövas inte av alla som kommer från ett visst land eller som utövar en viss religion. Det är viktigt att komma ihåg.

Arbetet mot hedersvåld är också mycket känsloladdat. Det handlar om ytteligheter som liv och död. Makt och kontroll. Kärlek och hat. Status och försörjning. Och det handlar om tusentals unga människor som hindras att välja den partner de älskar och skapa sitt eget liv.

Hedersvåldet förekommer främst i patriarkala samhällsstrukturer med strikta hierarkiska system där flickor och kvinnor står lägst i rang. Det kan vara system inom ett kollektiv, en familj, en släkt eller en klan, där normer och värderingar avgör kollektivets anseende och goda rykte. Familjens heder går före individens eventuella egna önskningar och val och familjens status är beroende

av den upplevda hedern och har både social och ekonomisk påverkan på familjens överlevnad. När en gruppering i Sverige hänger sig åt hedersförtryck och våld i hederns namn så står hedern över lagen för dem. Men svensk lag gäller och omfattar alla som bor i Sverige.

Mänskliga rättigheter, Sveriges lagar och de konventioner Sverige anslutit sig till gäller alla människor i vårt land. Rätten till sin egen person, rätten till kroppslig integritet och att få bestämma över sin egen kropp och sexualitet, rätten till ett liv fritt från våld och förtryck är grundläggande mänskliga rättigheter. De gäller alla i Sverige.

Barnkonventionen, som är lag i Sverige, slår fast att alla barn har samma rätt att växa upp under trygga förhållanden, utvecklas och skyddas mot övergrepp och att utnyttjas.

Ny lagstiftning mot hedersbrott

Under de senaste åren har en rad olika förändringar skett i svensk lagstiftning med syfte att stärka de utsattas möjligheter till skydd och hjälp. Bland annat infördes en ny lagstiftning 1 juli 2020, mot barnäktenskapsbrott. Det infördes samtidigt en särskild straffskärpningsgrund som innebär att det ses som en försvårande omständighet om brottet som begåtts har utövats med ett hedersmotiv. Slutligen infördes ett utreseförbud för att skydda barn från att föras utomlands för att ingå barnäktenskap eller könsstympas.

Den 1 juni 2022 antogs en ny lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck. Den nya lagstiftningen stärker Sveriges möjligheter att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Lagen innebär att det är straffbart att begå vissa brottsliga gärningar i syfte att upprätthålla en persons eller släkts heder.

Hedersförtryck regleras i brottsbalkens 4 kap. 4 §. Den som mot en person begår brottsliga gärningar enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud och ett motiv varit att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för hedersförtryck till fängelse i lägst ett och högst sex år. Exempel på brott är misshandel (kap 3), olaga hot eller ofredande (kap 4), skadegörelse (kap 12) eller sexuellt ofredande (kap 6). Straffet är fängelse i lägst ett år och högst sex år.

Vad är heder enligt lagen?

I lagtexten framgår att motivet ska ha varit att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder. För att kunna fastställa motivet är det därför viktigt att ha en förståelse och kunskap om vad heder egentligen är.

I förarbetena till lagen framgår att hedersrelaterat våld och förtryck innebär att människor, främst flickor och kvinnor, men även pojkar och män, begränsas i sina liv och utsätts för påtryckningar och våld som syftar till att upprätthålla familjens kontroll över individen. Kontrollen av flickor och kvinnor kan handla om att de inte får klä sig hur de vill, umgås med vem de vill, eller att de inte själva får välja sin utbildning eller partner.

Trotsar den utsatte sin familj kan det leda till allvarliga konsekvenser, och i sin mest extrema form till allvarlig våldsbrottslighet. En hederskontext präglas av en kollektivistisk livsstil och individens intressen är vanligen underordnade kollektivets intresse. Hur en person påstås leva sitt liv påverkar hela familjens/kollektivets anseende. Enbart ett rykte kan räcka för att familjens anseende ska påverkas, oavsett sanningshalten i ryktet.

Hedersnormer bygger på starka patriarkala och heterosexuella föreställningar, och flickor och kvinnors oskuld och kyskheter blir en angelägenhet för hela familjen. Gärningspersonerna är ofta män och pojkar, men även kvinnor och flickor kan utöva hedersförtryck. Det förekommer också att pojkar och män utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Pojkar kan tvingas bevaka sina systrar eller andra kvinnliga släktingar.

Sårbara grupper

En särskilt sårbar grupp är barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck och särskilt de som har en intellektuell funktionsnedsättning. De står ofta i en tydlig beroendeställning till dem som utövar våldet. Våldet kan vara svårupptäckt och ta sig andra uttryck än det våld och förtryck som utövas mot personer som inte har en intellektuell funktionsnedsättning. Det kan handla om att inte ge ett barn det praktiska stöd som hen behöver, som att till exempel anmäla sig till aktiviteter eller ansöka om stödinsatser. Det kan också handla om passiv bestraffning som att personen inte får sin medicin, inte får gå till skolan eller inte får hjälp med att gå på toaletten.

Ytterligare en sårbar grupp är hbtqi-personer. Hbtqis sexuella läggning och könsidentitet går emot de heteronormativa föreställningar som ofta råder i en hederskontext och betraktas därför som ett hot mot familjens anseende. Dessa individer riskerar inte bara att utsättas för samma typ av hedersrelaterat våld och förtryck som andra utsatta individer, utan riskerar också att utsättas för så kallad omvändelseterapi, vilket innebär att familjen och släkten försöker få dem att bli heterosexuella.

Hur många utsätts?

Det finns idag ingen tydlig bild av hur många som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige då de kartläggningar som genomförts har fokuserat på olika aspekter av hedersrelaterat förtryck. Men resultaten visar att mellan 6 och 29 % av de tillfrågade ungdomarna lever med någon form av begränsning som till exempel oskuldskrav eller att inte själv få välja partner. Carin Göthblad, tidigare regionpolischef, regeringens utredare och samordnare mot våld i nära relationer, lade 2014 fram en rapport som visade att cirka 100 000 tjejer och killar i Sverige idag lever under förtryckande hederskulturella normer. Mörkertalet anses dock vara stort. Många utsatta har normaliserats in i en tillvaro av begränsningar och kränkningar och förstår inte att de utsätts för brott eller känner stor skam. Många utsatta vill också skydda sin familj från myndigheternas ingripande på grund av en långtgående lojalitet.

Enligt Socialstyrelsens beräkningar har cirka 38 000 flickor i Sverige utsatts för könsstämpning. Carin Göthblad skrev i inledningen till den nationella utredningen "Våld i nära relationer":

"Samhället måste arbeta förebyggande men också reagera tidigt när det finns tecken på att barn eller vuxen utsätts för våld av närstående. Genom att ställa frågor om våld och erbjuda hjälp och stöd tidigt kommer fler utsatta personer att våga söka hjälp."

Hur kan vi stödja utsatta?

Hedersbrott har en kollektiv prägel och kan utövas av den närmsta familjen och mer avlägsna släktmedlemmar. Utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan må mycket dåligt och ha svårt att berätta om sina upplevelser. Skamkänslor, skuld och lojalitet kan försvåra. Vid hedersrelaterat våld och förtryck kan det även finnas en stor hotbild gentemot den utsatta.

Du som arbetar med barn under 18 år har en skyldighet att anmäla till socialtjänsten om du misstänker att barn far illa eller riskerar att fara illa. Även om din verksamhet inte har anmälningsskyldighet bör du anmäla när du känner oro för unga. Ta reda på vad som gäller och även hur du gör en anmälan. Du bör alltid ge information till den unga om varför du har gjort anmälan. Förklara också vad en orosanmälan innebär. Den unga har också rätt att få komma till tals vid en orosanmälan. Tänk på att du och andra vuxna är viktiga i ungas liv. Du kan göra stor skillnad bara genom att finnas där och lyssna och stötta. Det är viktigt att skapa ett bra samtalsklimat och låta den utsatta berätta i sin egen takt. Vi som är verksamhetsledare i Verdandi ska erbjuda socialt stöd och hjälp till kontakt med socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård, tjej- och kvinnojourer.

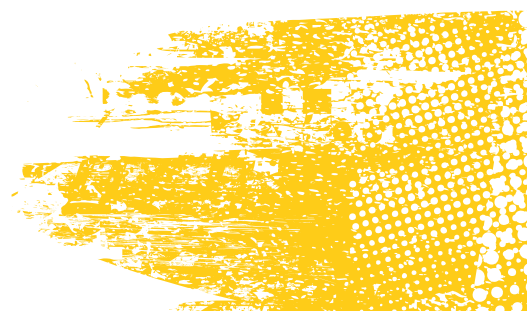
Barn som upplevt hedersrelaterat våld och förtryck kan ha utsatts för många olika gärningar under en längre tid. Enligt psykologisk forskning kan både vuxna och barn ha svårt för att kunna berätta detaljerat om specifika episoder av upprepade händelser. För att hjälpa utsatta att berätta kan vi som är verksamhetsledare i Verdandi utgå ifrån oss själva och vad vi ser. Till exempel kan vi fråga: "Jag ser att du är ledsen, hur har du det hemma eller i skolan? Kan jag hjälpa dig på något sätt?".

Vi som är verksamhetsledare i Verdandi och arbetar med barn och unga har en skyldighet enligt socialtjänstlagen att anmäla om vi upptäcker att ett barn far illa.

Det betyder att vi behöver ha rutiner och handlingsplaner i våra avdelningar för hur vi arbetar när vi måste göra en anmälan. Vem anmäler? Var anmäler vi?

Vi behöver också bygga upp samverkan med lokala kvinno- och tjejjourer eller andra organisationer för att få stöd i hanteringen av fallet och skydd för dem som utsätts om det behövs.

Tänk på att vi som verksamhetsledare i Verdandi har en lång erfarenhet och är bra på att ge kamratstöd. Vi är stöttare och kamrater – en nog så viktig uppgift. Men vi är inte familjeterapeuter, psykologer, hälso- och sjukvårdare eller brottsutredare. Vi ska inte ta över professionernas roll eller samhällets ansvar. Vår roll är att länka vidare till professionella insatser när vi upptäcker att personer i vår verksamhet behöver hjälp.

Skyldighet att anmäla

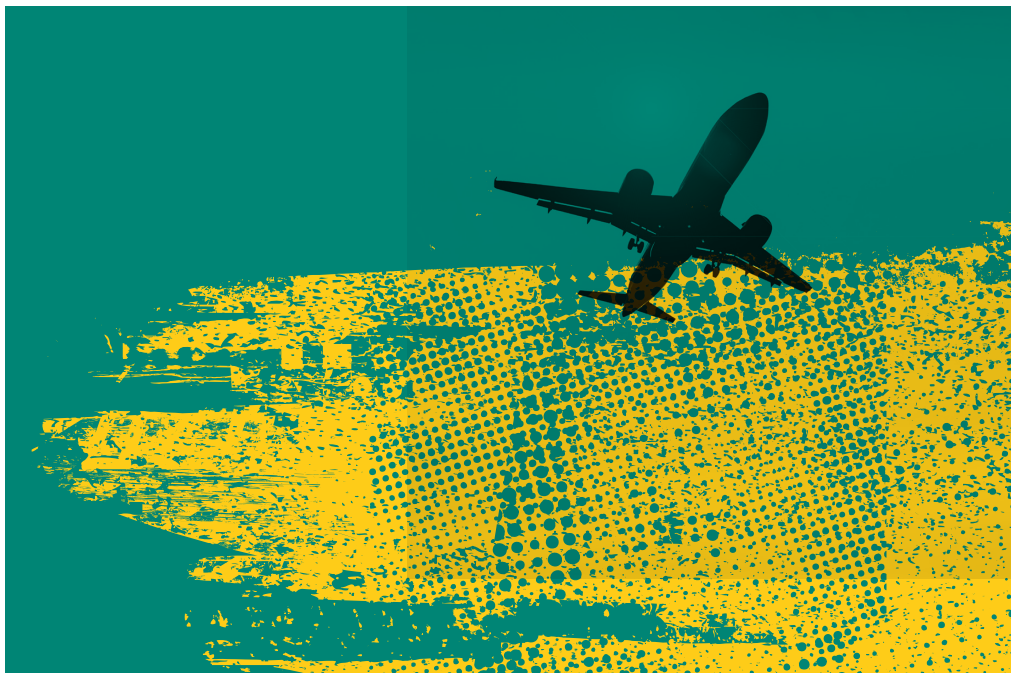
Vi som är verksamhetsledare i Verdandi och arbetar med barn och unga har en skyldighet enligt socialtjänstlagen att anmäla om vi upptäcker att ett barn far illa. Det betyder att vi behöver ha rutiner och handlingsplaner i våra avdelningar för hur vi arbetar när vi måste göra en anmälan. Vem anmäler? Vart anmäler vi? Vi behöver också bygga upp samverkan med lokala kvinno- och tjejjourer eller andra organisationer för att få stöd i hanteringen av fallet och skydd för dem som utsätts om det behövs. Arbetet måste också utföras med varsamhet och ödmjukhet och med den utsatta som styr i centrum. Vi som finns där för att hjälpa måste säkerställa att vi inte agerar så att situationen för den utsatta förvärras. Arbetet måste präglas av stor lyhördhet och i samverkan med andra med erfarenhet av våldsproblematik.

Så här skriver Kvinnors nätverk och Linnamottagningen som bedrev ett tre-årigt Arvsfondsprojekt 2012 som syftade till att utveckla arbetet med familjer i hederskontext i sin rapport:

”Vi kan säga så mycket som att vår optimism angående möjligheterna att påverka de ungas familjer att överge de hedersrelaterade normerna, kom att dämpas påtagligt under resans gång. Vartefter tiden gick blev det allt tydligare för oss hur svårt och komplext själva arbetet är och vilka allvarliga fysiska och psykiska risker det kan medföra för de utsatta unga.”

Att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck påverkar människor olika, men gemensamt för alla utsatta är att de behöver stöd. Att bara finnas där och visa att man är beredd att lyssna är en bra början för att kunna hjälpa en utsatt. Tänk på följande:

1. Skapa förtroende, visa respekt och inge hopp.
2. Berätta för personen att hen är väldigt modig som vill berätta.
3. Lyssna aktivt och försök fånga upp det som sägs mellan raderna och lyft det.
4. Uttryck inte egna värderingar och framför allt – tro på det som sägs och fördöm inte.
5. Låt den utsatta tala i sin egen takt, skynda inte på samtalet. Försök att avlasta den utsatta från eventuella skuld känslor.
6. Tänk på att samtala med den utsatta på dennes villkor.
7. Ställ öppna frågor om hur, varför, när, kan du berätta mer, vad hände då osv.
8. Tänk på personens ålder, ett barn kan oftast inte berätta om våld och hot på samma sätt som en vuxen person.
9. Förmedla att den utsatta har möjlighet att förändra sitt framtida liv, att det finns hjälp att få.
10. Berätta sakligt och tydligt att det är ett brott att utsätta någon för tvång, hot, tvångsgifte eller könsstympning. Var objektiv och inte personlig.
11. Var tydlig med vad som går att göra nu och hur man kan gå vidare.
12. Berätta för den utsatta att ni kan träffas igen och tala om att det finns möjlighet att kontakta en frivilligorganisation, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård, tjej- och kvinnojour.
13. Uppmana den utsatta att memorera ett telefonnummer till en hjälpinsats om det skulle uppstå en krissituation.
14. Om den du pratar med är i behov av någon som följer med exempelvis till socialtjänst, polis och/eller hälso- och sjukvård så erbjud dig som Verdandi-ledare att följa med eller etablera kontakt med annan organisation med expertkunskaper på området där ni kan samverka om att erbjuda stöd som medföljande och hjälp till skyddat boende.

Varningssignaler

Astrid Schlytter, docent och lektor vid Stockholms universitet, har arbetat i mer än 15 år med hedersproblematik. Hon har formulerat två frågor som fångar in utsattheten i sin helhet:

1. Vad måste du göra mot din vilja?
2. Vad vill du göra som du inte får?

Fler frågor som kan ställas är:

1. Vilka begränsningar är du utsatt för?
2. Får du göra dina egna livsval?
3. Får du ha en kompisrelation med vem du vill?
4. Får du ha en kärleksrelation med vem du vill?
5. Kräver släkten att få bestämma när och med vem du ska gifta dig?
6. Är du utsatt för kränkningar, hot eller våld?
7. Är du utsatt för bevakning av till exempel din släkt eller kompisar i skolan?
8. Måste du bevaka någon annan?
9. Kontrollerar någon att du inte har/har haft sexuellt umgänge?
10. Kan du välja att tillhöra någon religion eller välja bort den?
11. Måste du bära religiösa kläder mot din vilja?
12. Kan du vara öppen med din sexuella läggning?
13. Får du delta i skolaktiviteter som sexualundervisning eller idrott, inklusive simning?

Varningssignaler kan vara att personen:

1. Har synliga tecken på våld.
2. Har krav på att bevisa att hen är oskuld.
3. Berättar om sin rädsla kopplad till våld och kontroll hemma.
4. Inte får välja partner eller inte får ha en relation.
5. Inte får delta på alla lektioner, till exempel sexualundervisning och idrott.
6. Inte har någon egen mobil eller att mobilen kontrolleras.
7. Aldrig får delta i aktiviteter efter skoltid.
8. Har önskemål hemifrån om att inte delta i viss undervisning.
9. Inte får följa med på utflykter som innebär övernattnig.
10. Känner rädsla för att åka med föräldrarna till hemlandet för risken att bli bortgift.
11. Inte får göra sina egna livsval.
12. Inte själv får välja fritidsaktiviteter.
13. Bevakas både i skolan och på fritiden.
14. Inte får umgås med någon av motsatt kön.
15. Känner oro över att familjen får reda på att hen är homosexuell, bisexuell eller transperson.
16. Är mycket frånvarande från lektioner.
17. Tvingas ha vissa kläder eller inte får klä sig som hen vill.
18. Gör många besök hos skolsköterskan på grund av huvudvärk, ryggont och liknande.
19. Upplever nedstämdhet, oro, ångestsymtom, depression och självmordstankar.
20. Har ett utåtagerande beteende för att få uppmärksamhet.

Så kan vi skapa nätverk lokalt

Verdandi är ett viktigt stöd för barn, unga och vuxna som blir utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Vi erbjuder kamratstöd och daglig verksamhet i våra lokaler som ligger nära människorna i landets bostadsområden. Vi bildar lokala nätverk med andra organisationer och samverkanspartners för att göra skillnad i arbetet med att ge stöd och skydd till utsatta.

Kunskapsstöd och hjälp

Nedan finns en lista över kunskapsstöd, myndigheter och organisationer som du kan ta kontakt med både som yrkesverksam eller om du själv befinner dig i en svår situation.

Hedersförtryck.se – ett nationellt kunskapscentrum. Länsstyrelsen Östergötland har sedan år 2005 haft uppdrag från regeringen att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Nu finns ett nationellt kunskapscentrum under portalen: hedersfortryck.se med kunskapsmaterial och en nationell stödtelefon, som är öppen för yrkesverksamma, ideella organisationer och utsatta för hedersrelaterat förtryck. Är du yrkesverksam eller arbetar ideellt och behöver råd och konsultation i situationer där barn och vuxna är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat förtryck, våld, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning? Då kan du ringa till den nationella stödtelefonen.

Syftet med stödtelefonen är att stötta aktuella aktörer så att utsatta barn och vuxna ska få det stöd och skydd som de har behov av och rätt till. Till stödtelefonen kan du ringa såväl i ett akut skede som i frågor som rör förebyggande insatser eller långsiktigt stöd. Vanliga frågor som ställs är bland annat om bemötande, att upptäcka utsatthet, hot- och riskbedömningar, omhändertaganden och placeringar, samverkan och information om gällande lagstiftning.

➤ **Telefonen är öppen vardagar kl 9–16, 010–223 57 60 ➤ hedersfortryck.se**

MUCF – utbildning för yrkesverksamma och ideella "Rätt att veta!" Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har en ny webb-utbildning "Rätt att veta!" på webbplatsen: mucf.se. Utbildningen är kostnadsfri och vänder sig till yrkesverksamma och ideellt engagerade personer som möter unga som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.

➤ **mucf.se**

Socialtjänsten – Koll på soc – en webbplats riktad till barn och unga. Kontaktuppgifter och information om stöd från socialtjänsten hittar du enklast genom din kommuns webbplats. "Koll på soc" är en särskild webbplats riktad till barn och unga där du kan läsa mer om socialtjänstens arbete, vilken form av stöd och skydd som de kan hjälpa dig med och hur du kan få kontakt med socialtjänsten i din kommun.

➤ **kollpasoc.se**

Hälso- och sjukvården. UMO – ungdomsmottagningar och elevhälsa. Kontaktuppgifter och information om stöd från hälso- och sjukvården i din region hittar du enklast genom 1177 Vårdguiden. Du kan också läsa mer om stöd och hjälp från exempelvis ungdomsmottagning och elevhälsa på umo.se.

➤ umo.se

Polisen. Polisen når du på **114 14**, men vid akut situation eller pågående brott ring **112**. Du kan också läsa mer om information och stöd om du har blivit utsatt för hedersrelaterade brott på polisens webbplats.

➤ polisen.se

Resursteam. I vissa städer har det utvecklats särskilda verksamheter som riktar sig till utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Kolla med din kommun om vad som gäller på er ort.

Utrikesdepartementet – UD. När du eller en person du känner förts ut ur landet mot sin vilja. Riskerar du eller någon du känner att bli bortgift eller kvarhållen mot sin vilja i utlandet? Ta oron på allvar och prata med en vuxen du litar på. Barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning är förbjudet i Sverige och du får heller inte utsättas för det utomlands. UD och Sveriges ambassader arbetar för att hjälpa svenska medborgare och personer bosatta i Sverige som till exempel hålls kvar mot sin vilja utomlands. UD har en jour som svarar dygnet runt, årets alla dagar.

➤ **Hit kan du vända dig i en nödsituation, telefon: 08-405 50 05**

Nätverket mot hedersrelaterat våld. Nätverket mot hedersrelaterat våld är en nationell paraplyorganisation i ett internationellt nätverk som verkar för att påverka jämställdhets- och integrationspolitiken både i Sverige och i Europa i en riktning som på sikt avskaffar förtryck, hot och våld i hederns namn. Profil: politisk påverkan, seminarier, konferenser, utbildningar och breda kompetenser genom åtta, delvis etniska, medlemsorganisationer.

➤ **Styrelsen kontakt: Maria Rashidi: 073-728 68 93**

➤ natverketmothedersrelateratvald.se

GAPF – Riksföreningen Glöm aldrig Pela och Fadime. GAPF är en sekulär och ideell förening som arbetar mot hedersvåld. GAPF vänder sig till både flickor/kvinnor och pojkar/män som på ett eller annat sätt är utsatta för – eller berörda av hedersrelaterat våld. Riksorganisationen GAPF har arbetsgrupper eller kontaktpersoner i Malmö, Göteborg, Uppsala, Örebro, Falun, Västerås, Söderhamn, Katrineholm och Stockholm. Förutom att hjälpa de utsatta jobbar GAPF med informationsspridning och opinionsbildning.

➤ **08-711 60 32, 070-000 93 28** ➤ gapf.se

Verdandi är ett viktigt stöd för barn, unga och vuxna som blir utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Vi erbjuder kamratstöd och daglig verksamhet i våra lokaler som ligger nära människorna i landets bostadsområden. Vi bildar lokala nätverk med andra organisationer och samverkanspartners för att göra skillnad i arbetet med att ge stöd och skydd till utsatta.

Du hittar kontaktuppgifter till alla Verdandis avdelningar i landet på: verdandi.se

Kvinnors rätt. Kvinnors Rätt är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening som grundades år 2001. Syftet är att hjälpa unga flickor, pojkar och kvinnor som är utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. De har erfarenhet av att erbjuda hjälp, stöd och rådgivning och fungerar som en länk mellan den hjälpsökande individen och myndigheter.

➤ **073-728 68 93** ➤ **kvinnorsratt.se**

Linnamottagningen/Kvinnors nätverk. Linnamottagningen har sedan 1998 gett stöd, skydd och rådgivning till tjejer och killar som utsätts för kontroll, hot och våld från familj, släkt och andra närstående. Linnamottagningens stöd och skydd är både akut och mer långsiktigt. De erbjuder psyko-sociala stödsamtal, hjälp i kontakten med myndigheter, skyddade boenden, praktisk hjälp samt aktiviteter. Även yrkesverksamma kan vända sig hit för rådgivning, handledning och utbildning.

➤ **Rikstäckande jourtelefon kl 8-22** (efter 17 endast akut), **020-40 70 40.**

➤ **kvinnonet.net**

Kärleken är fri – Rädda Barnen – stödchatt för barn och unga. Chatten är till för barn och unga som behöver stöd eller hjälp. Du som barn eller ungdom kan fråga om allt kring rättigheter, våld, hedersförtryck, begränsningar och tvångsäktenskap.

➤ **Webbsida med chatt: raddabarnen.se/rad-och-kunskap/karleken-ar-fri**

BRIS. Bris är en organisation som grundades 1971 och som arbetar för barns och ungas rätt i Sverige. Bris har en hjälptelefon och hjälpchatt som har öppet dygnet runt där barn och unga kan prata med en auktoriserad kurator.

➤ **Chatten finns på: bris.se och telefonen på: 116 111**

RFSL Stödmottagning. RFSL Stödmottagning finns till för hbtq-personer som har blivit utsatta för kränkningar, hot och våld. På RFSL Stödmottagning har alla anställda utbildning i och stor erfarenhet av samtal med hbtq-personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. De erbjuder stödsamtal, medföljning och kontakt med vård och myndigheter och skyddat boende. Du som ringer kan vara anonym och samtalen är kostnadsfria.

➤ **020-34 13 16** ➤ **rfsl.se/verksamhet/stod/rfsl-stod-mottagning**

Somaya kvinno- och tjejjour. Somaya kvinno- och tjejjour ger råd och stöd via sin stödtelefon. De talar flera språk. Somaya är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening, med lång erfarenhet att skydda och frigöra individer från våld. De är sedan starten specialiserade på att skydda och stärka personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Somaya möter varje person med respekt, oavsett etnicitet, religion eller utbildningsnivå och arbetar för att varje person ska äga makten över sitt liv.

➤ **Stödtelefon vardagar 9-16, 020-81 82 83** ➤ **somaya.se**

Terrafem. Terrafem är en ideell organisation som arbetar för kvinnors och flickors rätt att leva utan mäns våld och dominans. Terrafem bildades 2000 och driver Sveriges enda rikstäckande jourtelefon för kvinnor med utländsk härkomst. Terrafem arbetar med både köns- och etnicitetsperspektiv. För närvarande kan kvinnor få stöd och råd på 43 språk. Terrafem driver även en juristjour och erbjuder jourboende, tjejhushöjning och stödlägenheter.

➤ **020–52 10 10** ➤ **terrafem.org**

TRIS. TRIS – tjejers rätt i samhället är en organisation som arbetar förebyggande mot hedersrelaterat förtryck och våld. De som arbetar på TRIS har flera års erfarenhet samt spetskompetens i att arbeta med målgruppen unga med intellektuell funktionsnedsättning som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld. TRIS tar emot samtal från hjälpsökande ungdomar, kvinnor samt HBTQ-personer. Jourverksamheten vänder sig till alla i landet; yrkessamma som enskilda individer, som är i behov av råd och stöd. TRIS har även ett tillfälligt boende/skyddat boende för kvinnor från 18 år med eller utan lindrig intellektuell funktionsnedsättning, par från 18 år samt medföljande barn som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld, hot och förtryck.

➤ **Jourtelefon vardagar mellan 8–18, 0774–40 66 00** ➤ **tris.se**

Unga Kvinnors Värn – UKV. Unga Kvinnors Värn är en stiftelse som driver psykosocial stödverksamhet i form av skyddat boende och träningslägenheter för unga kvinnor mellan 18–30 år med begränsningen inga barn och inget missbruk – som utsatts för våld och hot. UKV har specialkompetens inom hedersrelaterad våldsproblematik och människohandel. De sätter skydd, trygghet och säkerhet högt och har därför hemlig adress, larm och bevakad ytterdörr.

➤ **ukv.se** ➤ **08–652 99 98.**

ActionAid Sverige. ActionAid har funnits i Sverige sedan 2006 och deras nationella verksamhet fokuserar på att bekämpa kvinnlig könsstympning. Arbetet bygger på att skapa trygghet, öppenhet och attitydförändringar, för att i förlängningen sätta stopp för den skadliga traditionen.

➤ **actionaid.se**

Brottsofferjouren. Brottsofferjouren ger stöd till brottsutsatta, vittnen och anhöriga. Det spelar ingen roll vem du är eller vilket brott du har utsatts för. Du kan kontakta brottsofferjouren även om du inte är säker på att det du har utsatts för är ett brott. Du behöver inte heller ha polisanmält brottet för att få stöd.

➤ **brottsofferjouren.se**

Elektra. Elektra är en organisation som arbetar med tjejer och killar som lever med hedersrelaterat förtryck och våld. Elektra kan ge dig som är utsatt stöd och arbetar även förebyggande med attitydpåverkande processer för unga som lever i en hederskontext. Både killar och tjejer kan vända sig hit.

➤ fryshuset.se/verksamhet/elektra

Freezone Sweden. Freezone Sweden är en ideell organisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Sedan 2013 arbetar de med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, stärka barns och ungas rättigheter och främja psykisk hälsa. FreeZone Sweden tillhandahåller kunskap och metoder till yrkesverksamma för att arbeta förebyggande, stärkande och rättighetsbaserat med unga som lever med hedersnormer. De vill verka för att unga ska ha möjlighet att utvecklas och växa i trygghet, forma sin identitet och göra sina egna livsval.

➤ freezonsweden.se

Hela blomman. Hela Blomman är en ideell förening som startades år 2017 – skapad av ungdomar för ungdomar. De finns för att vägleda och stötta tjejer samt kvinnor som blivit utsatta eller riskerar att bli utsatta för kvinnlig könsstympning. Syftet med föreningen är även att upplysa om ämnet i samhället. Hela Blomman jobbar aktivt mot KKS.

➤ helablomman.se

Kvinno/tjej/ungdomsjourer. Hos tjej-, ungdoms- och kvinnojourer kan du som ringer välja att vara anonym. Alla på jourerna har tystnadsplikt. På Unizon, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer kan du hitta på jourer på olika orter.

➤ unizon.se

RFSL Rådgivningen Skåne RFSL ger stöd och råd till den som är utsatt för hedersrelaterat våld på grund av sexuell läggning. Är du hbtq-person och utsätts för kränkningar eller våld av din familj eller släkt kan du kontakta RFSL. De som svarar har tystnadsplikt och god kunskap om problematiken.

➤ 040-611 99 50 ➤ radgivningenskane.rfsl.se

Riksförbundet för sexuell upplysning, RFSU, är en ideell organisation för sexualupplysning och sexualpolitik, som har funnits sedan 1933. RFSU har runt 20 lokalföreningar runt om i landet.

➤ rfsu.se

Varken hora eller kuvad. VHEK är en ideell förening och en avdelning av den internationella organisationen "Ni Putes Ni Soumises". Föreningen vänder sig särskilt till tonårsflickor och unga kvinnor bosatta i ekonomiskt och socialt utsatta förorter och som lever under ett patriarkalt förtryck.

➤ vhek.se

Egna anteckningar

Fatbursgatan 8, 118 54 Stockholm Telefon: 070-070 76 50 E-post: info@verdandi.se Hemsida: verdandi.se
Verdandi finns på facebook, instagram, twitter.